

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczan-tca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 > 50 >
Helyben nazonc ordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 > 50 >

NAGYVÁRAD, október 7.

Nemzeti abszolutizmus.

Mikor a sktizisben, vagy rákos nyavalyában elaszott beteg szeme meglörrik, hozzátartozói fogai közül is kiszisszen a »Hála Isten, nem kinlódik tovább!«

Ilyen megkönnyebbüléssel lélegzett fel az egész magyar nemzet, mikor ő Felsője minapi trónbeszédjével ezt a parlamentet fölöslatta.

Ez az 1892—96. ciklusi képviselőház régen megérdemelte már a halált, mert élni — dolgozni — nem tudott, de nem halt meg, mert nem bírta végig huzni.

Annak a közkereseti társaságnak, a melyet szabadelvűpártnak neveznek, minden egyes tagja úgy ragaszkodott a mandátumához, mint a vizbefelő a szalmazsálhoz. Mutatja ezt Földváry Mihály kalocsai szolgabíró esete, aki sem állásáról, sem a dunapataji képviselőségről nem akart lemondani, mert mint ebben az országban mindenkinek tetszik tudni: a kormányparti mandátum hízlal.

És mégis mi azt hisszük, hogy az alakulandó képviselőház még csúfosabb lesz, mint a kivégzett parlament, amely pedig a parlamentarizmus tekintélyét nálunk alaposan lejáratta. *Igenis mi nem habozunk* nevében nevezni a gyermeket és kimondani, hogg Bánffy az ő szólnokdobokai választási methodusa szerint az alkotmányos látszat megőrzése mellett, egy olyan parlamentet akar összehozni, amely az ő alázatos szolgálja

lesz, hogy így megalapítva abszolút uralmát uralkodjék Ausztria boldogítására és szegény hazánk átkára örökön örökké.

Nem ok nélkül véljük mi ezt! A képviselőház utolsó gyűlésén Apponyi gróf interpellációjára, hogy nyilatkozzék: fel akarja-e emelni a kvótát, vagy nem, Bánffy kijelentette, hogy ezt a többség véleményétől teszi függővé.

Ez ellen nem is volna kifogásunk, ha az a parlamenti többség csakugyan a nemzetet képviselné; de a jelen viszonyok között, a képviselőválasztások jelenlegi módozatai mellett, a többség akaratát úgy állítani oda, mint a nemzet többségének óhaját, annyi mint ezt az egész országot szellemi kiskoruságban sinylődőnek deklarálni. Mert ki ne tudná, hogyan készül ez a többség?! Tán szellemi kapacitálással? Ó nem! hanem úgy mint azt Bánffy báró Nyitrán, Stomfán és Girálton, a művelt nyugati államok ámulatára és a magyar alkotmányosság szégyenére bemutatatta.

Az előkészület ez: meghamisított szavazói lajstromok és tizenhárompróbás mameluk választási elnökök. Eszközei pedig: a pénz, a hitegetés, hivatalok, donációk, állások, méltóságok, fizetésemelés, nyugdíj, fenyegetés és erőszak.

Ugron Gábor ezt a választási rendszert legutóbbi parlamenti beszédében így karakterizálta:

»Uztorások pénzével lépnek a választók elé, a kiket kiszemelt választási elnökeik segítségével képviselőkké akar-

nak választani. Itt már nem a betyárok és rablók ellen, hanem a választási elnökök ellen kell fegyvert hordanunk.«

Ilyen módon akarja és fogja Bánffy miniszterelnök összehozni az ő emlegetett többségét s azzal meg fogja alapítani abszolút uralmát e fölött a jobb sorsra érdemes ország felett. Az ő akaratára lesz a többség akaratára, s a többség akaratára úgy lesz feltüntetve, mint a nemzet akaratára, a mely pedig valójában csak Bánffy akaratára.

És a jelenlegi közviszonyok annyira egészségtelenek, hogy Bánffynak ez a terve, kevés vágott dohánya daczára, talán sikerülni fog. Az erkölcsök oly olcsóra vannak devalválva, a fogalmak annyira meghamisítva, hogy Magyarországon ma nemcsak a nemzetiségi, de a tősgyökeres magyar lakta vidékeken is sok helyen a polgárok legszebb joga, a melylyel az államhatalom részesévé lesz, 5—10—15, maximum 20 frtért összevásárolható.

Pedig soha választási harcban az ellenzéknek nyomósabb érvei, a melyekkel a kiélt, korhadt rendszert megingathatja, még nem voltak, mint jelenleg.

A vám- s kereskedelmi szerződés függőben, a kvóta a többség akaratától függővé téve; s mivelhogy ez a hangoztatott többség a fenti módon összehozva majdnem olyan bizonyos, mint »kétzerkeltő négy«, a közösterhek emelése emelkedőben. Minő nagyszerű alkalom felhívni a választó polgárok figyelmét, hogy ők, akik az adóterhek alatt már is majd összeroskadnak, milliókra terjedő ujjab

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Érdekes levél Dél-Afrikából.

Julius 1-én Dél-Afrikából egy levél érkezett május 31-éről kelteve dr. S c h l a u c h Lőrincz, bibornok-püspök ur ő Eminenciájához, melyben a King William's Town-i Szent Szivéről nevezett dominikánus apáczá-konvent főnökje elmondván azon nagy inséget s drágaságot, mely náluk uralkodik, conventjüket alyai pártfogásába ajánlta. Kérésük meghallgattatott s a budapesti keresk. bank utján 300 frtot küldött nekik a bőkezű főpap jul. 9-én.

Október 4-én érkezett meg az augusztus 23-án keltezett köszönő levél, melyet oly szerencsések lehetünk, hogy t. olvasóinknak egész terjedelmében bemutathatunk, érdekes világot vetvén ezáltal az afrikai dolgokra.

Főmagasságu Bibornok-Püspök ur! Hogyan köszönjem meg méltó szavakkal ama kiváló nagy jótéteményt, melyben ami valóban szegény Missióházunkat részesíteni kegyeskedett; 300 o. é. frtot = 25 f. sterlinget küldvén kegyes alamizsnául a dél-afrikai Standard Bank utján? Főmagasságu Uram! a nővérek, a missiónk európai s néger árvái és szegényei nevében ezerszeres »Isten fizesse meg«-et mondok.

Igérjük, hogy imáinkba foglaljuk Eminenciádat, mint nagy jótévőket s minden ügyeiben Jézus szentséges szíve oltalmába ajánljuk. Forró köszönetet mondunk egyszersmind ama jóleső sorokért is, melyekben kegyes parancsára dr. Szemethy Géza szentszéki jegyző ur tudósított az érkezendő adományról.

Engedje meg Eminenciáád, hogy ami szegény Missiókról röviden egyet-mást elmondhassak.

Itt anyaházunkban a nővérek főképp a gyarmatosok gyermekei nevelésével s tanításával foglalkoznak. Három különálló iskolánk van; ugymint egy felsőbb iskola, azok részére, kik tandíjat fizetnek, egy nyilvános iskola szegény leány gyermekek részére s egy fiúiskola. Rendházunk lelkésze R. P. Bader- (Würzburgi születésű, Bajorországból) — ki buzgó Missióatya — tanítja a katekizmust, végzi a legünnepélyesebb módon az isteni tiszteleteket s igyekszik erejéhez képest Isten országát — a kath. egyházat — az ő működési körében virágzásba hozni. Ő ami gyóntató atyánk Izeli melletti rendházban is, mely egyike a mi tizenegy fiók-rendházunknak, másfél óránnyira King William's Town-tól. Itt van a mi szegény-sárvaházunk, fiú- s leány iskolával. Számos német gyarmatos küldi ide gyermekét, itt tanulják meg katolikus hitüket

megismerni és itt készítettnek elő a szentségek fölvetelére. E gyermekeken kívül csaknem 100 néger gyermek van, kik kaffer-iskoláinkba járnak.

Lelki örömmel szemléljük, hogy miként terjed mindinkább Isten földi országa a négerrek között. Vasárnaponként zárdatemplomunkba közel 300 néger jön el, kik áhitattal hallgatják a szt. misét s szent énekeket énekelnek s a szt. rózsafüzért mondják kaffer nyelven. Nővéreink naponként tanítják őket a katekizmusra. Missiónk hitoktatója — ki a négereket a katekizmusból kikérdezte s megvizsgálta őket hogy valjon a szt. keresztség felvételére elengedőképen elő vannak-e készítve — nem állhatta meg, hogy nővéreinket a legnagyobb dicséretben ne részesítse, hogy ugy találta, hogy a néger gyermekek sokkal jobban tanulnak mint akárhány európai, telve áhitattal s égve a vágytól, hogy a szt. keresztséget felvehessék 12 kaffer kereszttelkedett meg, a legidősebb 60 éves, a legifjabb 4 éves.

A megkeresztelendők jótévőink keresztnevét szokták felvenni, azon ígérettel, hogy érettek naponkint imádkozni fognak. A legközelebbi kereszttelés alkalmával gondom lesz arra, hogy egy kaffer gyermek Lőrincz névre kereszteltessék, ki a jövőben Eminenciáádért fog imádkozni. A legutóbbi beöltözés óta van most egy igen

terhet vesznek önként vállalkra, ha kormánypartira szavaznak. Mertha csak három százalékkal emeli is feljebb az új képviselőház a kvótát, már is 4.800,000 forinttal több lesz az adó, ha pedig 10 százalékkal emeli, akkor kerek tízmillióval lesz több, mint a közösteher hazánkra eső eddigi része.

A másik hatalmas érv a gazdasági tönk, amely a silány produkció, hitvány árak, rossz vámszerződések következménye.

Azután itt az alkalom rámutatni a polgári házasságjog szomorú következményeire: hogy milliókba kerül s mégis főlegesen, hogy a polgárokat örökös zaklatásoknak, vexáknak teszi ki, hogy a haza tízmillió katolikusának lelkiismeretét sérti, hogy vallási nihilizmust szül.

De az ellenzék, daczára Bánffy abszolutisztikus törekvéseinek, daczára kedvező helyzetének csak úgy immel-ámmal készül a választási harcra, és nem lépnek a különböző árnyalatok egymással paktumra, hogy ennek a készülődésben levő országrontó, és az »Egyetértés« szerinti is nemzetáruló politikának kitekerjék a nyakát. Ha az ország polgárai a haza javára és saját érdekükben nem segítik ebben az ellenzék, és ha ez továbbra is Fábrius Cunctator szerepére és a birka hagyományos türelmére vállalkozik, akkor ugyan nem volt érdemes ezer évig fentartani ezt a hazát.

Készülnek a választásokra.

Az országgyűlés feloszlásának hírére Biharvármegye mind a 12 választókerületében már megindult a választási mozgalom: egyes kerületekben már hetekkel ezelőtt megkezdtek a szervezkedést, különösen az ellenzéki pártok; míg az inkább szabadelvű párti kerületekben még csak az irányadó férfiak megbeszéléseire szorítkozik az egész választási mozgalom. Ez pedig főképpen abban leli magyarázatát, hogy még nincsenek tájékozva a felől, vajjon mit akar Biharvármegyével tenni Tiszta Kálmán és a stomfai és nyitrai hírhedt választások főrendezője: b. Bánffy Dezső.

Biharvármegye főispánja: Beöthy László tegnap éjjel utazott a fővárosba s utja szoros összefüggésben van a képviselőválasztással. A főispán informálja Bánffy a megyei választókerületek viszonyairól s egyuttal megkapja az utasítást a miniszterelnök akaratának keresztülvitelére. A biharvármegyei szabadelvűpárt éppen azért tüzte ki szervező gyűlését szombatra, október hó 10-ének délelőtti 10 órájára, hogy addig a főispán hazaérkezék budapesti utjáról s a párt értesítést nyer a követendő választási eljárásra nézve, valamint arról is, hogy kiket akar Biharvármegyében a kormány szabadelvű képviselőjelöltekül.

A szombati gyűlésen szervezik újra a biharvármegyei szabadelvűpárt vezérkarát is. Mihelyt az országgyűlés feloszlására vonatkozó királyi kéziratot megkapja a vármegye, rendkívüli közgyűlésén hozzák azt a megyei törvényhatóság tudomására.

A pártok és a választások.

Az országgyűlés feloszlásával a különböző pártok lázas tevékenységet fejtenek ki és máris kezdenek mindenfelől számíthatni, vajjon mily erőben fognak a pártok viszatérni az új országgyűlésre.

A liberális kormánypart élet-halál harcát vivja és ezért minden képzelhető eszközzel neki megy a választásoknak és győzni fog, mert Magyarország mostani viszonyai között azé a többség, akié a hatalom. Bánffy b. is meg fogja csinálni a maga többségét, mint megcsinálta Szapáry Gyula gróf is magának annak idején és mégis elbukott, mert cserben hagyták a saját választottjait.

Ezzel számolni kell.

Másképp áll az eset az ellenzéki pártokkal. A nemzeti párt nagy veszteségeknek néz eléje. A függetlenségi s negyvennyolczas párt azonban valószínűleg kevésbé fog megapadni, mivel a Bánffy-kormány ügyefogyottságából a kvóta-emelés és a vám- s kereskedelmi szerződés, valamint az osztrák bankszabadság megújítása, melyek mindegyikével a közös-ügyek újabb terhei vannak összekötve, most formálisan a képviselő-választások mozgalmában első rangú tényező gyanánt fog szerepelni.

A pártönkivüliek alig tesznek számot; vezérük, gr. Szapáry Gyula hír szerint nem is vállal mandátumot.

Hátra van a néppárt. Amint értesülünk, ez az új párt tudja jól, hogy ellene fog mozgósítani mindaz, amit Stomfán és Nyitrán a liberalizmus végvonaglásában színre hozott. Szinte biztosra lehet venni, hogy ez a párt keresztül fog menni a vérkeresztségen; mivel azokban a kerületekben, melyeknek száma felülmúlja a százat, az erőszak és vesztegetés egymással fog versenyre kelni a néppárt érvényesülésének meggátlására. Mindamellettt maguk a liberálisok is beismerik, hogy ez a párt 60—80 képviselővel fog majd bevonulni az új parlamentbe, ami éppen elégséges arra, hogy a fontosabb szavazatoknál oda billentse a mérleg serpenyőjét, a hová szavazatát adja.

Ekképpen bizvást elmondhatjuk, hogy az új országgyűlés a mostanihoz képest sokkal változóbb képet fog mutatni. Meg fog ott jelenni a magyar cenzurpárt, mely a porosz cenzurpárt mintájára csakhamar érvényt fog szerezni annak a magasztos elvnek és hazai érdeknek, mely eddigelé — sajnos! — nem is volt képviselve a nemzet képviselőinek gyűlésén, mintha nem is oda való volna.

A fiumei kormányzó lemondása.

A hivatalos Budapesti Közlöny mai száma közli ő Felsége legmagasabb kéziratát, melylyel gróf Batthyány Lajos fiumei és magyar horvát tengerparti kormányzót a magyar miniszterelnök előterjesztésére, de a saját kérelmére, tett szolgálatainak és szerzett érdemeinek elismerése mellett állásától fölmentette.

A lemondás annak idején nagy port vert föl és elfogadása sok ideig elhúzódott, jelül annak, hogy Batthyány Lajos oly körülmények között válik megállásától, melyek igen jellemzők a mostani kormányzati viszonyokra. A lemondott fiumei kormányzó nehéz és kényes viszonyok között nagy körültekintéssel és tapintattal teljesítette azt a súlyos feladatot, melylyel a magyar tengerparti kormányzása jár. A király elismerését fejezte ki és a Bánffy-kormány nem tagadhatta ezt meg tőle, pedig épenséggel a miniszterium az oka annak, hogy az érde-

derék, buzgó világi nővér ujonezunk M. Laurentia, (bajor) ki nagy szerencsésének tartja, hogy ama dicső szent nevét viselheti, a kiét Eminentiad, s készséggel megígérte, hogy buzgó imáját Eminentiadért ajánlja fel naponként.

De miként az életben az öröm buval váltakozk, ugy a mi szegény Missió házunk sincs mentve a bajoktól. A három utolsó év óta földjeinket rettenetesen ellepték a sáskák, ugy hogy nincs mit aratnnnk, s a gabonát drága pénzért kell vásárolnunk.

A forgó szél, mely a múlt héten a kaffer földön átvonult, ismét újabb sáskahadat hozott, melyek kanári madár nagyságuak, veres s sárga szárnyaik vannak. Ahol ezek leszállanak, ott a vidék ugy néz ki, mintha égne, s azután pedig mint valami barna sivatag.

Másik oka aggodalmainknak s bánatunknak a matabeli háboru, mely már 6 hónap óta tart s még most sincs békére kilátás. Nővéreinknek a Jézustársasságiak zamberi missió telepén 3 leányzárdájuk van kórházzal, Viktoria, Salisbury s Bulawajo-ban.

Ez utóbbi Matabel fővárosa. 14 nővér ápolja az ottani kórházban a sebesülteket s a lázas betegeket. Naponként jönnek a Matoppo hegységről betegszállító kocsi, telve sebesül-

tekkal. Szenvedésük s nyomoruk le nem írható. Hogyan fog ez végződni? Ki tudja?! Valjon legyőzi-e Mr. Cecil Rhodes a délafrikai Chartered Company vezére s hőse a négereket, vagy tönkre mennek a háboruban? Még nem tartott az afrikai négerekkel viselt háboruk közül egyik sem ily soká, mint a matabeli, s még folyton tart. A Jézustársasági hittérítőknek s ami Dominikánáinknak a ker. felebaráti szeretet gyakorlására tágterük nyilik s egészen az európaiak és négerek testi-lelki jólétének szentelik magokat; de már kimerültek s újabb segítséget kérnek. Nem rég 4 jó ápolónőt kértek táviratilag, de fájdalom nem nélkülözhetjük itteni nővéreinket, mert anyaházunk a legutóbbi küldésnél a legnagyobb áldozatot hozta. Európából várjuk az új erőket missiónk különféle céljai teljesítésére.

Ami püspökünk Dr. Strobino Péter, Graaff Reinethben fekszik, folyton ágyhoz szegezve, kimondhatatlan fájdalmát a legnagyobb türellemmel viselve.

Tevékeny s még fiatal lelke munkába szeretne állani, de Isten akarata az, hogy vértanui szenvedésével nyerje ki egyházmegyéjére Isten áldását. Dublinban (Irland) aug. 2-án, fog dr. Scherry Miksa püspöki helynökké felszen-

tetni. de csak karácsonyra érkezik meg a Foktartományba. (Cap Colonie.)

Eminentiadnak kegyességét ismételtén megköszönve s szegény Missiókat további szives pártfogásába ajánlva, főpásztori áldásáért esdve imáiba ajánlottan maradók a legmélyebb alázattal Eminentiadnak örökké hálás s engedelmes szolgálója:

María Eufemia,
Ó. S. D. főnöknő.

Három testvér.

Irta: PRIGL OLGA.

Mikor László Béla felszállott a vasuti kocsiába, — a bátyja a szegény nyomorék odafordult az édes anyjukhoz:

— Majd meglássa, milyen gazdag ember lesz Bélából, — mondta.

Az asszony nem szólt semmit, csak törölte, egyre törölte a könnyét.

László Béla meg kihajolt a folyosó ablakon, úgy integetett feléjük.

— Igazi, sörényes paripát hozzon nekem! — kiáltotta neki a kicsi öcse.

A fiatal ember mosolyogva bölintott fejével, a gőzmasina éles füttye keresztülhasította a levegőt, a vagonok horgos vaskapcsai nyikorogtak, — s László Béla útban volt Ham-

mes fiemei kormányzó nem maradhat meg tovább ez állásában.

A Bánffy-kormány nem tekinti az áldozatot, melyet gr. Batthyány Lajos hozott, midőn azt a felelősséggel terhes állást elfogadta; a mostani miniszterelnök nem becsüli meg a királynak s hazának tett szolgálatokat; csak egyet követel: föltétlen s szolgálai meghunyászkodást és önmegaláztatást.

Erre gróf Batthyány Lajos nem képes, mert ismeri tehetségeit, ismeri a tett szolgálatok becsét és tudja, mivel tartozik önmagának.

De éppen azért az ő esete példa arra, hogy a jelen kormány alatt az önértetes hazafiaknak nincs maradásuk.

Magyarország és Fiume veszíteni fog a nemes gróf visszavonulásával, de mi biztos forrásból értesülünk arról, hogy ez a visszavonulás csak ideiglenes és hogy gróf Batthyány Lajosra még nagy jövő vár, amikor sokkal nagyobb részt vehet közügyeinkben, mint eddig.

Ugyis oly kevés a jellemzilárd és önálló államférfiu a hanyatlás mai korszakában, hogy a trón és ország egyiket sem nélkülözheti.

Uj állami iskolák Biharmegyében.

A »biharmegyei népnevelési egyesület« választmányának hétfőn tartott üléséről hozott tudósításunk kiegészítésül Sipos Orbán, kir. tanácsos és tanfelügyelő urtól levelet vettünk, melyben elsorolja azokat az új állami iskolákat, melyeket a közoktatásügyi kormány az ezredéves ünnep alkalmából megyénkben fölláttatott. Ezek a következők:

1. B é l községben állami elemi leányiskola.
2. F e k e t e - B á t o r községben áll. elemi vegyes-iskola.
3. F e k e t e - G y ö r ö s községben áll. elemi vegyes-iskola.
4. F e k e t e - T ó t községben áll. elemi vegyes-iskola.
5. F e l s ő - Á b r á n y községben áll. elemi vegyes-iskola.
6. F e l s ő - T e r n y ő (Derna) községben áll. elemi vegyes-iskola.
7. F u g y i községben áll. elemi vegyes-iskola.
8. F u g y i - V á s á r h e l y községben áll. elemi vegyes-iskola.
9. G y a p j u községben áll. elemi vegyes-iskola.

10. H a g y m á d f a l v a községben áll. elemi vegyes-iskola.

11. J á n o s f a l v a községben áll. elemi vegyes-iskola.

12. K ö z é p e s községben áll. elemi vegyes-iskola.

13. L e s községben áll. elemi vegyes-iskola.

14. M a g y a r - K a k u c s községben áll. elemi vegyes-iskola.

15. N a g y t ó t f a l u községben áll. elemi vegyes-iskola.

16. T a t á r o s községben áll. elemi vegyes-iskola.

17. V e d r e s - Á b r á n y községben áll. elemi vegyes-iskola.

18. P o k l o s - t e l e k községben áll. elemi vegyes-iskola.

19. H o l l ó s z e g (Korbest) községben áll. elemi vegyes-iskola.

20. K i s j e n ő községben áll. elemi vegyes-iskola.

Ezekon felül pótlólag még szerveztetett: K i s h á z á n áll. elemi v., E s k ü l ö n áll. elemi leányiskola és engedélyeztetett B o r s z e g e n (Borzik) áll. leányiskola szervezése.

A felállított állami iskolák a jánosfalvait, fekete-tótit és a magyar-kakucsit kivéve, melyeknél a tanítói állás betöltése tárgyalás alatt van, működésüket már megkezdették. A pótlólag engedélyezett iskolák közül is az esküői áll. leányiskola már szintén megkezdette működését.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Október 7. Csányi György-féle sajtótárgyalás elmarad.
- > 8. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
 - > 10. Spielmann hangversenye a Sasban.
 - > 12. Szüret a nagyváradi hegyen.
 - > 13. Sebes-Körös vizszabályozó-társulat közgyűlése d. u. 5 órakor.
 - > 18. A főreáliskola palotájának fölavatása.

* **Uj ünnep hazánk Nagyasszonyának tiszteletére.** XIII. Leo pápa Vaszary hercegprimás, bibornok előterjesztésére megengedte, hogy Magyarországon október második vasárnapját, mint Nagyasszonyunk ünnepét üljék meg hazánk katolikusai. A bibornok püspök ehhez képest elrendelte, hogy ez új ünnepet már f. hó 11-én, az az jövő vasárnap megülje az egész egyházmegye. Azt hisszük, minden

magyar szívvel lelkesedve fogja régi tartozásának ez újabb adóját meghozni, már csak egy szebb boldogabb jövő reményében is. A papi zsebimaköny, breviarium magyar vonatkozású része (Proprium Hungariae) ehhez képest újabb adékkal gazdagodott. Örömmel látjuk az új »officiumban« Pázmány Péter remek himnuszát »Gloriosa«, nemkülönben Eszterházy Pál nádor (1635—1713) gyönyörű klasszikus énekét Opotens virgo Dominique mater... Az ő igaz magyar szívéből fakadt két szép imádság bizonyára visszhangra talál az ezredéves Magyarország gyermekeinél is.

* **Királyi kihallgatások.** A király ő felsége október hó 12-én, hétfőn s a következő minden hétfőn és csütörtökön Budapesten kihallgatást ad. Előjegyzéseket a kabineti iroda (budai királyi várak) eszközöl.

* **Uj főrendek.** A fővárosi hírlapok szerint legközelebb ismét három főrendi kinevezés fog történni; ez alkalommal Bezeredy Pál selyemtenyészési főfelügyelő (aki helyett egyes lapok tévesen Bezeredy Viktor miniszteri tanácsost emlegettek), Csemegi Károly v. b. t. tanácsos ny. kuriai tanácselnök és — koszorus költőnk, dr. Jókai Mór, kerül a főrendiházba. Jókai ennél fogva nem vállal többé képviselői mandátumot. Ez a tudósítás téves lesz. Ő felsége ugyanis csak a napokban nevezett ki három új főrendiházi tagot (Szabó, Bródy és Mairesovics), s így az 1885. VII. t.-cz 5. §-a értelmében már csak két tagot nevezhet ki ez évben. Azt azonban szívesen elhiszük, hogy lap-társunk nem bánná, ha a legutóbb kinevezettek fajtájából nem még három, hanem harmincz kerülne be a »reakzionárius« főrendiházba.

* **Püspöki székek betöltése.** Az üreedésben levő püspöki székek betöltése, mint az »Alkotmány« megbízható forrásból értesül, legközelebb megtörténik. Erre vallanak ő felségének Lugoson Moldován préposthoz intézett azon szavai, hogy a püspökségek nem soká lesznek betöltetlenek. Ezzel kapcsolatban megemlíjük, hogy ez idő szerint a rozsnyói, pécsi és lugosi püspöki székek nincsenek betöltve.

* **Rékviem az aradi vértanukért.** Tegnap d. e. 10 órakor szép közönség jelenlétében Dencs János esperes-plébános tartotta az aradi vértanukért évenként tartatni szokott gyászisteni tiszteletet. A templom hajójában felállított tumba koszorúkkal és gyertyalángokkal volt ékítve, tetején a megváltás jelével, a ke-

burg — útban a mesés világrész, — Amerika felé.

A nyughatatlan természete hajtotta őt oda, de meg rézben a számítás, a vagyoni bukás szélén álló László család spekulációja.

Béla jóképű, élelmes gyerek, s mi fő: bátor, — s rendkívül vállalkozó temperamentum.

Mint egy nagy üzleti összeköttetéssel bíró cég kijelölt főkönyvelője, — utazott az Egyesült Államok székvárosába, — New-Yorkba.

Egy előkelő amerikai farmer, — kivel a véletlen összehozta, s kinek a fiu nagyon megtetszett — protegálta őt be.

S László Béla munkakedvvel, ambícióval foglalta el új állását.

... Szép szabad Amerika! Hány irigy, vágyó gondolat szeli át, tengered kéklő hullámai! — Hány elfojtott sóhajlás száll feled innen, vén Európa dohos, kiélt levegőjén keresztül...

A nyomorék, púpos ember, — a szegény László Péter — irigykedett az öcsésére.

Nem tehetett róla. Irigykedett, — s átkozta a nyomorult testét...

... S László Béla, ha úgy arczodhoz verődik az alkonyat hűsítő, enyhe szellője, s homlokáról lecsokolja a gondverte barázdát, — nem jut-e olyankor eszedbe valaki?

Kicsi, szőke, piruló leány, a kivel annyi édes perczet töltöttél el egykor?!

Vagy szép Amerika szabad ege alatt minden bilincs lehull, a szerelem-kötötte rózsalánc is lehervad, — s a szíved se rab többé?

László Béla csakugyan nem érezte a rab-ságát, nyomot se hagyott az a lelkén.

Vagy eszünkbe jut-e a pillanatnyi álom, ábrándos gyerek-szívének futó érzelmé, ha a jelen ezernyi-ezer gyönyört nyújt, s ép változatlansága által befolyásol, s köt magához?!

A szelid, ábrándos arcra hamar ráununk, — olyan az, mint a verőfényes őszi délután. Valami bájos, édes érzéssel tölt el, de tovább semmi... Nem tud perzselni, — nem tudja jéggé fagyasztani szívünket.

Az egész csupa melancholia.

S László Béla túl volt már azon.

A szerencsése meg mind magasabba emelte, — szinte hihetetlen gyorsasággal. Kényeztetett gyereke volt ő a sorsnak, s anyák — kik otthon az öreg Lászlóné előtt ugyan, irigykedve alább szállították a fia érdemeit — titkon arra kérték az Istent, hogy ők is elküldhessék a fiukat Amerikába.

No, s László Béla egyre nagyobb, nagyobb összeget küldött haza. A betáblázott birtokokról lassankint letörlesztettek minden adósságot, úgy hogy mire az öreg Lászlóné behunyta a szemét, nem volt már azokon egy folt se. Nem, s a gyomorék László Péter egymaga ült bele az uradalomba. Egymaga, mert a kisebbik öcsése nem tudott meg lenni mellette. Fájt annak, hogy a bátyját, a messze idegenben élő bátyját gyalázzák, — gyalázza a tulajdon testvére, pedig neki köszönhetnek mindent...

Egy szép napon aztán levél jött abból az idegen országból, — vastag ajánlott levél. Fe-

kete volt a széle, s az irás is olyan ismeretlen rajta.

László Péter kíváncsian bontotta fel, de aztán sehogyse tetszhetett neki, a mi benne volt, mert ugyancsak hevesen nyomta meg az előszobába vezető csengettyű gombát.

— Hívjátok elő az öcsémet! — parancsolta.

S az öcsése, — László Jenő — el sem tudta gondolni, mit akarhat vele a morózus bátyja.

— No nézd! — kiáltott fel, öklével rácsapva a kibontott iratcsomóra — nézd mivé lett a szerencsefia, a sors-kegyelt!

S gúnyosan, kárörvendve nevetett hozzá.

László Jenőnek szívéig hatott a csúfondáros nevetés, s kezében reszketett a papiros.

A László Béla végrendelete volt az, meg a sorsa, — a szomorú sorsa.

Mert hát a szerencse-gyereke is rájár a balvégzete. Szegény László Béla tönkrement. Tönkrement a vagyona, — tönkrement ő maga is.

Olyan az a gazdaság, mint a szappanbuborék. Egyik pillanatban csillog, ragyog, — a másikban szertepattan.

László Béla nagy vállalatba fogott, s belebukott, még a hitelét, a jó hírnevét is elvesztette.

A felesége nem bírta túlélni a szegényt, — elpusztult belé. De ha mindent elvesztett is, — maradt egy kincse. A leánya, egyetlen leánya. Nem lenne nyugta közelgő halála érzetében, nem lenne nyugodalma a sirban se, —

resztel. A padsorokat ellepték a gyászba öltözött előkelő nők, a testületek és notabilitások. Ott láttuk a függetlenségi és 48-as pártot Vári Szabó Béla és Paksy Gusztávval az élén. A jogakadémiai ifjúságot, a mely testületileg vett részt dr. Bozóky Alajos igazgató vezetésével. Az iparosegyletet és az agg honvédeket zászlójuk alatt. Azonkívül jelen voltak: Dus László, Ragány János, Ponty Kelemen, dr. Pácz Sándor, dr. Hoványi Gyula, Novotny Alfonz, Berecký Sándor, Podrahsky Rezső, Déri János és mások. A Libera után az egész közönség felállt és elénekelt a »Szózat«-ot. A gyászszertartást Dencs János cz. kanonok tartotta segédlettel, a 48-as párt egy küldöttsége megköszönte a hazafias ügyben való fáradságát.

* **Dr. Belopotoczky tábori püspök** s nagyvárad kanonok f. hó 4-én, ő Felsége névnapján ünnepélyes szentséges misét mondott a bécsi fogadalmi templomban, amelyen jelen volt Jenő főherceg ő Fensége, továbbá Krieghammer közös hadügyminiszter, b. Sternneck tengernagy és az összes tábornoki karral nagyszámu törzskari tiszt. Isteni-tisztelet után a templomban jelen volt csapatok, a főbejárat előtt a szokásos tiszteletnyilvánítások mellett elvonultak.

* **Személyi hírek.** B. Königswarter Herman, tegnap városunkban időzött s több látogatást tett, — Géréssy Kálmán debreczeni főigazgató két napi itt időzése után, tegnap éjjel visszautazott Debreczenbe.

* **Emlékünnepély a főreáliskolában.** A nagyvárad főreáliskola ifjúsága szép népnepélyt rendezett az aradi vértanúk emlékére. Az ünnepi beszédet Dr. Türr Lajos tartotta. Közreműködtek Markovics Sándor, Mann A. Klein O. emlékbeszédekkel és szavalatokkal. A dalárda elénekelt a »Hymnus«-t és »Szózat«-ot, szép öszhanggal. Az ünnepélyen jelen volt a reáliskolai ifjúság és a tanári kar teljes számmal.

* **A kiállítási igazgató kitüntetése.** Az orosz czár dr. Schmidt József miniszteri tanácsost, az ezredéves kiállítás igazgatóját a szent Anna-rend másodosztályu gyémántokkal diszített keresztjével tüntette ki. A pompás briliánsokkal gazdagon ékített rendjelet az orosz kabinetiroda a kereskedelmi miniszterium utján küldte meg a kiállítás igazgatójának.

* **A temesvári új templom.** Temesvárott okt. 6-én volt a gyárkúlvárosi római katolikus templom alapkövének ünnepélyes letétele,

ha annak a jövőjét, — szerény jövőjét — biztosítva nem látná.

Fogadják hát őt rokoni szeretettel, s azzal a tudattal magukhoz, hogy édes testvérüknek a leánya, — annak a leánya, — ki annyit volt kénytelen, tán épen a családjá kedvéért, a messze idegenben élni.

Legyen neki most László Péter a második apja.

— Nem is volna rossz kívánság, — neveltetett gúnyosan az öreg púpos.

László Jenő arcába meg felszökött a vér, a nemes harag pirja, s büszkén vetette oda a bátyjának:

— Ha te nem leszel az apja, majd leszek akkor én . . .

*

Ködös, novemberi reggel volt, hogy László Ella megérkezett.

A peronon alig ácsorgott egypár álmos ember, s László Jenő azonnal felismerte közülök az unokahúga elegáns finom alakját.

A leány összereszt, csak szótlanul nyújtotta kezét a bátyjának.

Olyan csodálatosan udvariasak voltak egymással szemben, — szinte az elfogultságig.

Hanem László Jenő közben gondolt egyet, valami nagyon édeset; akkor aztán megmondta az unokahúgának, hogy ő többje szeretne neki lenni, mint az apja . . .

Dessewffy Sándor püspök közreműködése mellett. A püspököt Telbisz polgármester üdvözölte. Jelen voltak a város összes notabilitásai, élükön Molnár főispánnal és ezekre menő közönség. A püspök beszédében kiemelte a város áldozatkészségét és hangsúlyozta a polgárság eékes öszhangját. A templomot Ybl Lajos budapesti építész tervei szerint negyed millió költséggel építik, melynek nagyobb részét a város fedezi.

* **Ártézi kut Kőtegyánban.** Kőtegyán község előjárósága egy ártézi kutat akar furatni a község belterületén, hogy a lakosságának egészséges vizet nyújtson. Mielőtt azonban a kut furásához kezdhetne, szakértő véleményét kérte ki arra nézve, vajjon sikerrel járna e egy ily munkálat. Szontagh Tamás osztálygeológus tanulmányozta a helyszínén Kőtegyán község földtani viszonyait. A szakudós véleményes jelentését a földművelésügyi miniszter leküldte Biharvármegyéhez. A jelentés szerint Kőtegyán kedvező mély fekvése igen alkalmas ártézi kut furására. Kőtegyán tengerszin feletti magassága 92 méter, míg a közel fekvő Nagyszalonta 97 m-re, Sarkad pedig 91 méter magasan fekszik az Adria felett s ez utóbbi két községben eredményesek voltak a furások. Szalonta 5 méter magassági különbséget mellett 248 méter mélyen, Sarkadon pedig a gőzmalom előtti téren, 175 méter mélyről 24 óránként 115,000 liter vizet nyernek. Körülbelül Kőtegyánban is kap ily mélyen vizet, miért is ajánlja az ártézi kut furatását. A miniszter az esetre, ha akár a szerződés módoszatai tekintetéből, akár az ellenőrzést illetőleg szakértőre volna a községnek szüksége, ajánlja, hogy ez iránt közvetlenül Farkas Kálmán kir. főmérnökhöz forduljon az előjáróság.

* **Az egyetemi diák-asztal megnyitása.** A diák-asztal hosszas tervezgetések és kicsinykedések után, az idei félévben mégis megnyílik. A közoktatásügyi miniszter végre helyben hagyta az alabszabályokat s most az egyesület megalakítása van hátra. A felügyeletet az egyetem és a műegyetem tanácsának két kiküldöttje fogja gyakorolni. A diák-asztal vagyona 70—80 ezer forint s e tőke kamataim kívül ezer forintot ad évente a főváros s mintegy három-ezer forint jut a hallgatóktól szedett 25 krajczár beiratási díjából, körülbelül 6—7 ezer forint jut tehát arra, hogy abból szegény tanulóknak ellátást nyújtsanak. Az egyesület megalakulása után nyomban pályázatot hirdet, hogy a diák-asztal a jövő hónapban megkezdhesse működését. A diák-asztal vagyona ismét gyarapodott. Néhai Margó Tivadar egyetemi tanár özvegye tudatta Bognár István dr. rektorral, hogy boldogult férje a menza-akadémiának végrendeletében 100 forintot hagyományozott.

* **Temetés.** Tegnap délután helyezték örök nyugalomra Nagyvárad város egyik derék, tevékeny tisztviselőjének, néhai Driva Ödön fogalmazónak hült tetemeit. A végtisztességtételnél nagy közönség és városi tisztviselők közül sokan jelentek meg, hogy leróják kegyeletüket és részvétüket elhunyt társuk iránt. A gyászszertartást Pakala esperes végezte, mely után a gyászoló közönség kikísérte az elhunytat utolsó útjára.

* **Házhelyet kér a várostól.** Steinberger Mór jelenleg budapesti lakos kérvényt intézett Nagyvárad városához, a melyben előadja, hogy régebben Nagyváradon Kolosvári-utca alatt a Körös parton házuk volt, de a folyó árja elmosta a házzal együtt a telek jó részét, a megmaradt telken pedig utat készített a város. A kérvényező most Nagyváradra óhajtana költözni, miért is kéri, hogy Kolosvári-utcán a Körös mellett a város tulajdonában levő területből egy házhelyet bocsásson át mérsékelt áron részére, a melyen még ez évben épületet emelhesen.

* **A városi tisztviselők fizetésemelése.** Nagyvárad város törvényhatósága már idestova egy évvel ezelőtt megszavazta a városi tisztviselők fizetésemelését és több új tiszti állás rendszeresítését, azonban a belügyminiszteriumban még mindig nem értek reá a választási lajstromok felülbírlása miatt, hogy a közgyűlési határozat felett döntsének. A fizetésemelést az új állások egy részének dotációját be is állították a város jövő évi költségvetésébe, a melyet holnap tárgyal a közgyűlés. Az új állásokra pedig már ki kellene írni a pályázatokot, ha azt akarják, hogy azok új évtől kezdve legyenek betöltve. Híre jár, hogy éppen a pályázatok kiírása végett a közgyűlési határozat sorsa iránt állítólag a főispán is tudakozódott a belügyminiszteriumban, de választ nem nyert. Majd lejön a miniszter határozata, csak jól viselje magát a szabadelvű párt érdekében a városi tisztikar a választásnál.

* **Szüret.** Hivatalosan csak tizenkettedikén kezdődne meg a várad hegyen a szüret. Hanem a jó szőlőtulajdonos nem várja be e napot, a szőlő rothadása miatt, hanem leszüretel idő előtt. Mondhatni, elég vigan indult meg az ősz e jóméleku mozzanata s az a néhány boros hordó, melyet a városba szállítanak, eszünkbe hozza a régi vig szüretet, amikor az egész hegyen felhangzott a zene, sísteregtek a rakéták s üres volt az egész város. Valjon vissza jő-e ismét ez az idő és mikor? Sok helyen nagy lakomával ülik meg az idén az új-ültetett részek első gyümölcsét, némely helyeken pedig, mintha kegyeletsek akarnának lenni a mult iránt, feleresztenek, egy-egy árva rakétát.

* **Szerencsétlenség az aradi indóházban.** Borzalmas szerencsétlenség történt az aradi indóházban. Dankó Zsigmond, ki művezető volt az aradi vaggongyárban, egy próbatehervonatra akart ugrani tolatás közben s a fedett csarnok egy oszlopához ütdöve, a kerek alá került. Csak mikor az egész tehervonatot áthaladt rajta szedhették össze teste roncsait.

* **Hamis egyforintos.** Ugy látszik, Nagyvárad környékén nagyban gyártják a hamis egyforintosokat. Tegnap is került ki egy a főtrafikból s bevitték a rendőrséghez. Ez a forintos is hü utánzata, minden hajszálal az eredetinek, csupán egy hibája van, hogy — nem látott ezüstöt.

* **A beperelt kancellár.** Hohenlohe német birodalmi kancellárt, mint lengyel lapok jelentik, gróf Wittgenstein nagybirtokos birtokai egy részének jogtalan visszatartása miatt bepörölt.

* **Uj közjegyzői székhely.** Az igazságügyi miniszter rendeletét közli a »Budapesti Közlöny«, a mely szerint a szolnoki kir. törvényszék területéhez tartozó abádszalóki kir. járásbírósi területére, Abádszalók székhellyel, külön kir. közjegyzőséget rendszeresít. Ennek folytán a szolnoki kir. közjegyzőség hatásköre jövőben a szolnoki kir. járásbírósi területére szorítkozik.

* **Az állatok titkos szerekkel való gyógyítása ellen.** A földművelésügyi miniszter a hatóságok jelentései alapján tapasztalta, hogy egyesek mindennemű gyógymódot és gyógyszerket ajánlanak és alkalmaznak az állati betegségek ellen s a gazdaközönség félrevezetése mellett, érzékeny károkat okoznak és a fertőző betegségek terjedése elleni védekező eljárást mellőzik. A miniszter most szigorú rendeletben ismételve megtiltja az új titkos összetételű szerek alkalmazását más tulajdonában levő állatokra, különösen pedig szakszerű képesítés nélkül az állatok gyógyítását.

* **A meggyilkolt lelke.** Érdekes jelenetet rögtönzött tegnap a rendőrségnél egy szegény leány. Azzal állított be az elnöki ügyosztályokhoz, öszszeszevezett ruhával, hogy őt a szeretője meggyilkolta. Nosza lett riadalom. Egy hosszú bajjusszu káplár ijedtében majd elájult, a rendőrbiztos pedig azt hitte, hogy örülttel van dolga és kérdezni kezdte! Ki ölt meg? »Hát a szeretőm a Berki Gyurkák.« Már orvosért akartak szaladni, hogy megvizsgálja az állítólagos elmebajost, a hosszú bajjusszu káplár pedig levágott egy hajfürtöt és elégette az ajtóban, hogy elűzze a meggyilkolt lelkét. Ekkor aztán egy rendőrségi hivatalnok, kinek többször lehetett czigányokkal dolga, megmagyarázta, hogy a czigány meggyilkolásnak azt érti, ha valaki jól elagyabugyalja. Így jöttek rá a dolog nyitjára a Berki Gyuri keserűségére.

* **Rendőri hírek.** Elveszett borju. Minden nap jelentenek be a rendőrséghez egy-egy elveszett tárgyat és állatot. Tegnap egy elveszett borju lett bejelentve. A jelenlegi birtokosa áthajthatja a rendőrséghez. — Megkerült óra. Megemlékeztünk nemrég arról, hogy egy nagy-

várad fiatal embertől egy órát elloptak. Tegnap aztán meglelték egy nyilvános mulató helyen, hol zálogba volt helyezve. Mulatozás alkalmával R. J. nevű fiatal ember csapta be 2 kalmával a 15 frt értékű duplafedelű órát s frt erejéig a 15 frt értékű duplafedelű órát s így valószínű, hogy 6 lopta el. — *Elűzött gyermek.* Gecsey Lajos gyomai csavargó, még csak 11 éves, már is üldöztette a sorsnak. Anyja Váradon szolgál, atyja beteg és így nem képes tartani. Nagybátyja tartotta ez ideig, aztán elűzte a háztól a vásott gyermeket. Váradra jött s itt elfogták a szerencétlent és bevitték a rendőrséghez. — *Szocialista atyafi.* Heten boroztak egy katonavárosi korcsmában. Küztük volt egy *Togyinka Juon* nevű oláh ember is, ki mikor már többet talált felönteni a kelteténél a garatra, elkezdett beszélni az urak birtokáról. Sok vad dolgot összehordott s lázítani kezdte az ivó czimborákat, kik fel is lázadtak, de nem az urak, hanem a sok beszéd ellen. Neki mentek Togyinkának és tisztességesen helyben hagyták. Így járnak a szocialisták.

Nagyvárad város közügyei.

A holnapi közgyűlés tárgysorozata.

Nagyvárad város törvényhatósága holnap csütörtökön délután 3 órakor tartja október havi rendes közgyűlését. Az összeállított tárgysorozat számszerűleg igen nagy, de a tárgyalásra kitűzött 39 ügy között alig akad néhány fontosabb. Husz számot foglal el a városi munkálatokra és szükségletekre vonatkozó árlejtések eredményéről a tanács által beterjesztett jelentés, továbbá a hat rendbeli költségvetés a különböző alapokról. A legkiválóbb az egész tárgysorozatban a város 1897. évi költségvetése.

Előreláthatólag az összes kitűzött ügyeket holnap letárgyalják minden nagyobb vita nélkül. A közgyűlésre vonatkozó hivatalos értesítés különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1896. évi október 8-án, esetleg következő napjain mindenkor délután 3 órakor a városház tanácstermében tartandó rendes, havi közgyűlésén a következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A tanács előterjesztése, az igazságügy miniszter urnak az igazságügyi palota építése tárgyában kelt leiratára.
3. A közigazgatási bizottság átirata, a községi iskolák 1896—97 évi költségvetése tárgyában.
4. A tanács jelentése a kövezetvám alap 1897. évi költségelőirányzata tárgyában.
5. Ugyanaz a város házi pénztárának 1897. évi költségvetését beterjeszti.
6. Ugyanaz a házi pénztárban kezelt alapok és alapítványok 1897. évi költség előirányzatát beterjeszti.
7. U. a. a közuti alap 1897—98 évekre készített költségelőirányzatát beterjeszti.
8. Ugyannak előterjesztése a közpénzek elhelyezése tárgyában.
9. U. a. az építkezéseknél használható normális téglák és fedélcserép méreteire alkotott szabályrendeletet beterjeszti.
10. U. annak jelentése, Rimanóczy Kálmán köztér átengedése ügyében.
11. U. annak jelentése, Pekarik Endréné közterátengedési ügyében.
12. U. annak javaslata a városi kocsisoknak a helyi viszonyokhoz mért fizetéssel leendő ellátása tárgyában.
13. U. annak javaslata a lelenczház stb. létesítése iránt dr. Berkovits Ferenc biz. tag által tett indítványra vonatkozólag.
14. U. annak jelentése, a Zöldfa vendéglő alatti 1. számú.
15. U. annak jelentése, a Zöldfa vendéglő alatti 5. számú.
16. U. annak jelentése, az ujjvárosi elemi iskola alatti 1. számú,
17. U. annak jelentése, az ujjvárosi elemi iskola alatti 2. számú,
18. U. annak jelentése, az ujjvárosi elemi iskola alatti 3. számú.
19. U. annak jelentése, az ujjvárosi elemi is-

kola alatti 4. számú bolthelyiségek bérbeadására megtartott árverés eredményéről.

20. U. annak jelentése hirdetési táblák állítására.

21. U. annak jelentése a város részére szükséges tűzifa beszerzése.

22. U. annak jelentése a rendőrök, tűzoltók, szolgák részére szükséges ruházat szállítására.

23. U. annak jelentése a kőműves és ács munkálatokra.

24. U. annak jelentése, a lakatos munkálatokra.

25. U. annak jelentése, a cserepező munkálatokra.

26. U. annak jelentése a kovács munkálatokra.

27. U. annak jelentése a mázólok munkálatokra.

28. U. annak jelentése a szobafestő munkálatokra.

29. U. annak jelentése a bádigos munkálatokra.

30. U. annak jelentése az üveges munkálatokra.

31. U. annak jelentése az asztalos munkálatokra.

32. U. annak jelentése a kavics és sárhordásra.

33. U. annak jelentése a város uttesteinek Körös, részben koczka, idomított gránit és gyalogjárda kövekkel való kiburkolására megtartott árlejtések eredményéről.

34. U. annak javaslata, Pozsony vármegye átirata tárgyában.

35. U. annak javaslata, a történelmi és régészeti egyesület által örzött ipolyi-gyűjtemény fentartását ellenőrző felügyelő bizottságba két tag választása iránt.

36. A nyugdíj bizottság a nyugdíjalap 1897. évi költség előirányzatát beterjeszti.

37. Bács-Bodrog vármegye alispánja a megye monografiáját megküldi.

38. Tiszti főorvos Szabó Jánosné szülésznői oklevelét beterjeszti.

39. Molnár János fogalmazó kérvénye 1 havi szabadságidő engedélyezése iránt.

Miről, midőn a törvényhatósági bizottság t. tagjait értesíteni szerencém van, egyszersmind tudatom, hogy a közgyűlési tárgyak a közgyűlést megelőző napon a város tanácstermében kitéve lesznek s bárki által megtekinthetők.

Nagyváradon, 1896. október hó 6-án.

Komlóssy József,

t. b. főjegyző.

I R O D A L O M

— **Klasszikus Arany Biblia** czim alatt páratlanul fényes diszmunka van sajtó alatt. A mű két hatalmas folio kötetből fog állani. Az első kötetet, mely az üdv ó-szövetségi történelmet, Izrael viszontagságos életét adja, a Szentírás elbeszélése szerint, a modern kutatás vívmányainak felhasználásával Dedek Crescens Lajos; a második kötetet, az új-szövetséget és Jézus Krisztus életét, Hock János írta. Szerzők a mivel nagy közönség fejlett igényeinek óhajtának e kiváló biblikus művel eleget tenni. Az első kötethez Vaszary Kólos hercegprímás, a másodikhoz Császka György kalocsa-bácsi érsek irt előszót. A három színben nyomott diszmunkához, melynek czimlapja mintegy 20 színt tüntet fel s a legszebb Corvin-kódex után készült, 126 színes műmelléklet és igen gazdag kivitelű családi krónika járul. A műmellékletek Rubens, Rembrandt, Michelangelo, Carlo Dolci, Champagne, Veronese stb. klasszikus műveit mutatják be teljesen hű és igaz másolatokban. A minta-füzet most, az első kötet még karácson előtt jelenik meg.

— **Árleszállítás.** Az általam f. é. január havában kiadott Scheffmacher-féle »Vitázó Katakizmus« katolikusok és protestánsok számára czimű munkából, melyet a katolikus lapok nagy elismeréssel fogadtak s a legmelegebben, mint oly munkát ajánlottak, »melyet minden olvasókönyvnek, sőt minden kath. családnak meg kellene szereznie, hogy kath. hűveink a vallásos igazsághoz való viszonyuk páratlanosságának teljes tudatára emelkedjenek fel s a fenhéjazni szerető más vallásuakra tudjanak

üdvösségesen, tanulságosan hatni.« (Religio), mely egyetlen hitszónoknak és néptanítónak asztaláról sem hiányozhatik, ki a hittanításba lelket önteni akar.« (M. Állam) mindaddig oly kevés példány fogyott el, hogy a munka nyomtatási költségeire sem elegendő. Ez okból anyagi veszteség elhárítása végett eddigi árát leszállítottam. Ára ezentúl bérmentes megküldéssel 1 frt 20 kr. vagy erga 4 sacra. Néptanítók, hitoktatók és növendékpapok ezentúl is 1 frtért kapják. Kelt Perbetén (Komáromm.), 1896. július havában. Győri Farkas Sándor, nyug. plébános.

Igazságszolgáltatás.

Elmaradt sajtótárgyalások. E hónapra négy sajtótárgyalás volt kitűzve a nagyvárad törvényszéknél. De úgy látszik, a négy közül egyik sem lesz megtartva, amennyiben kettő még e hó elején elhalasztott. Ujabbán a mára kitűzött Csányi György-féle sajtótárgyalás is elhalasztott. Így aztán valószínű, hogy a jövő hónapban nagyon is sok dolguk lesz az esküdt uraknak.

Elítelt gyilkosok. A debreczeni kir. törvényszék Rottler Béla törv. bíró elnökle alatt minap ítelt abban az emberölési ügyben, melynek áldozata Hidvig Szojka András 23 éves dorogi legény lett. Domokos Mihály és Papp Mihály h.-dorogi legények harmadmagukkal a korcsmából kijövet a velük szembe jövő Hidvig Szojka Mihályt minden ok nélkül megtámadták s a náluk levő vastag bottal fejére oly súlyos csapást mértek, hogy reggelre kiszenvetett. A megtartott végtárgyaláson vádlottak beösmerték tettüket s a törvényszék Domokos Mihályt halált okozó súlyos testi sértéséért hat évi s Papp Mihályt ugyancsak súlyos testi sértéséért négy évi fegyházra ítélte. Vádlottak enyhítésért, kir. ügyész pedig súlyosbításért felbevezet.

REGÉNY-CSARNOK.

Zsebeld ki felebarátodat.

REGÉNY.

Írta:

GÉRARDE D.

6

— A zsidó, aki itt ütötte föl pálinkás bódját, hogy a favágókat s fuvarosokat vodkival (pálinkával) ellássa mint egy kísértetiesen tova surranó fekete szörny, akinek árnyéka a méces világánál mérhetetlen hosszúra nyult, mozgott egyik csoporttól a másikhoz, nyugodtan kihasználva az alkalmat, hogy éppenséggel nem ellenkező hallgatóságát ékesszólásával meggyőzze arról, hogy a vodki korlátlan fogyasztása az első és legfontosabb lépés ahhoz, hogy ebből a nehéz helyzetből kiszabaduljanak.

Csakugyan nehéz is volt az.

A délutáni esőzést hirtelen erős fagy váltotta föl: a meredek ut a hegyre csillogott mint egy üvegtábla. Nem volt más mód a hegyre följutni, mint kettős vagy hármas előfogatot használni. Könnyen érhető, hogy ezt nem lehet békés uton elintézni. Minden paraszt a maga kocsját akarja legelőbb a hegyre fölvitetni, amin azután derekasan összevesztek,

A parasztek rendetlenül lelógó hosszú hajukkal s a viharedzett arcukkal félelmetesen néztek ki bokáig érő subáikban, amint iszonyú káromkodások egész özönét zúditották egymásra. Amint azonban a pálinkás bódé nyílásához értek, hamarosan lenyeltek egy üvegecske pálinkát, és azután még irtózatóbb módon káromkodtak.

A zavar tetőpontjára hágott, midőn elkezdett havazni. A Márton csakugyan fehér lovon nyargal ezen a télen.

— Ki akar egy forintot megkeresni? Kiáltott Kázmér, pénzes tárczáját a levegőben lóbálva.

Erre a szóra általános mozgalom keletkezett. Csakhamar ott termett néhány előfogot, de akkor a parasztek meg azon veszték össze, hogy kinek az előfogata jöjjön Kázmér csézája elé. Akik későn jöttek, szidták a győzőket, azután pedig vodkit ittak, hogy mérgeket leöblítsék.

Igy indult neki a hegynek a rozzant bárka. Az uton a hegy közepén egy másik uri kocsival találkozott, mely szintén hátráltatva volt az előhaladásban.

Kázmér, aki csészája mellett gyalogolt, kíváncsivá lett az uri kocsi s tartalma iránt.

Mikor látta, hogy a lovak nem bírják a hegy tetőre fölvenszolni a kocsit, közelebb lépett ennek ablakához és három teljesen kendőbe és bundákba takart alakot pillantott meg, kiknek egyike női hangon viszonzta üdvözlését.

Azután megeredt a végtelen hosszú panasz a rossz utról, a megbízhatatlan kocsikról és száz egyébről.

Kázmér ajánlotta a hölgynek, aki a szót vitte, szálljon ki a kocsijából, mert ily uton előfogattal sem lehet előbbre haladni.

Hosszas panaszos tanakodás következett most a kocsi bensejében, azután lassan kinyílt a kocsi ajtaja.

Meleg kendők s takarók halmazából kiszállt először egy köpczös bundás női alak, aki a benlevőket a kiszállásnál segítette.

Ezek hirtelen selyem suhogással kibontakoztak a kocsi belsejéből és Kázmér előbb finom atlasz cipőbe bujtatott csinos piczi lábakat, majd drága prémes bundákat látott maga előtt, melyek fent turbánhoz hasonlóan kötött kendő gombolyagban végződtek.

Bielinski Kázmér bemutatkozott, de a válasz oly halk és félénk hangon volt adva, hogy semmit sem értett belőle.

— Most előre! fordult a parasztkhoz, mialatt a kocsi ajtaját betette. Előre, ti akasztófára valók.

Még azt is hozzátette, hogy agyonüti őket, ha mindjárt nem huzzák fel a kocsit a hegytetőre.

Ez ismeretes beszéd úgy hatott, mint egy varázs. A parasztk hozzá is láttak a munkához oly gyorsan, mintha csak kicserélték volna őket.

— Hé! Hajtahé, Vizta! kiáltások hangzanak, az ostorok pattognak, a kerek nyikognak, a kocsi nyög, de gyorsan kapaszkodik fölfelé.

Kázmér most a három alakhoz fordult, akik a hidegtől dideregve állottak az ut szélén.

A köpczös, ruhája után ítélve, bizonyára benső cseléd volt.

A másik kettő magas, és félreismerhetetlenül előkelő hölgy volt.

— Szabad a hölgyek valamelyikénnk karomat nyujtanom? kérdé Kázmér az egyiktől a másikra tekintve, de így sem igen volt képes kivenni a vonásaikat.

(Folyt. köv.)

T Á V I R A T O K.

A király Gödöllőn.

Budapest, okt. 6. (Saját tud. táv.) Király Ő Felsége ma Gödöllőre utazott. Az uralkodó e hét végeig marad Magyarországon, azután pedig Bécsbe utazik.

A képviselő választások ideje.

Budapest, okt. 6. (Saját tud. táv.) Mint hírlík, a képviselő-választásokat október hó 28-tól november 6-ig fogják meg-ejteni. Erre vonatkozólag a kormányelnök informálta a főispánokat és átírt a hadügyminiszterhez, hogy erre az időre kellő számú katonaság álljon készen. A vasuti igazgatóságokat is utasították, hogy a mondott időre készen legyen, külön vonatokat indítására. A tömérdek költségeket, melyeket eme rendkívüli intézkedések igényelnek, már folyósították.

A néppárt jelöltje.

Budapest, október 6. (Saját tud. távirata.) A néppárt hír szerint eddig hatvanöt kerület-

ben állított jelöltet; még valami ötven kerületre nézve nem történt megállapodás. A néppárt jelöltjei nagyjából földbirtokosok, magánzók és független elemek; sokkal kevesebb köztük az ügyvéd, pap és író; több volt állami tisztviselő is e párt jelöltjének lép föl. Gróf Zichy Nándor Kecskeméten, Nagy-Idán Ferdinánd István, gr. Zichy János Marczaliban, gr. Zichy Vladimir Rózsahegyen lép föl; a Dunántul negyvenöt néppártit jelölnek, Wlassics közoktatási miniszter kerületében is néppárti az eddigi egyetlen jelölt.

A czár Franciaországban.

A cherbourgi ünnepélyek.

Cherbourg, okt. 6. (Saját tudósítónk táv.) A czári pár az »Éjszak Csillaga« nevű hajóján az itteni kikötőbe érkezett, hol az egybegyűlt francia hajóraj ünnepélyes módon fogadta. A francia köztársaság elnöke, Faure diszes kísérettel, Loubet a senatus elnökével, Brisson képviselőházi elnökkel, Méline miniszterelnökkel stbvel a czári párt a hajóján üdvözölte és onnan kísérte a partra, hol diner volt.

Ez alatt Faure elnök a következő felköszöntőt mondotta:

»Nagy örömmel fogadtam ma Felségedet és a czárné Ő Felségét a szenatus és képviselőház elnökének kíséretében. Biztos vagyok benne, hogy a nemzet érzelmeit fejezem ki, midőn tolmácsolom amaz egyhangu óhajokat, melyeket a nemzet a czári család, dicsőséges uralkodásuk iránt és Oroszország boldogságáért táplál. Felségek holnap Párisban érezni fogják a francia nép szíverését és az a fogadtatás, melyet ott Felséged és a czárné Ő Felsége számára készítenek, he fogja Önnek bizonyítani barátságunk őszinteségét. Felséged méltóztatott Franciaországba a francia hajóraj kíséretében jönni; a tengerészeti Felségednek ezért hálás és büszkeséggel emlékezik a rokonszenven ama számos bizonyítékaira, melyeket Felséged dicső atyja neki adott és arra a részvételre, mely neki a kronstadti ünnepek alkalmával jutott. Poharamat emelem Ő Felségeik, az orosz czár és czárné egészségeért.«

Erre a zenekar előbb az orosz himnuszt, aztán a Marseillaise-t játszotta.

A c z á r v á l a s z a így szól:

»Meg vagyok hatva a szives és rokonszenven fogadás által, mely reánk Cherbourgban várt, és én a hajórajt, mely minket ide kísért és a tengernagy-hajót »Hoche«-t igen megcsodáltuk. Amidőn a barátságos nemzet földjére lépek, osztom az érzelmeket, melyeknek az elnök ur az imént kifejezést adott. Poharamat emelem a francia nemzet, az ő hajórajának és derék tengerészeinek tiszteletére. Köszönetemet fejezem ki a barátságos üdvözlésért, melyet az imént kifejezett.«

A czár ezután, mint előbb Faure elnök felköszöntője után, koczintott az elnökkel.

A király Párisban.

Cherbourg, okt. 6 (Saját. tud. táv.) A czári pár és kísérete ma reggel külön vonattal Párisba utazott.

Páris okt. 6. (Saj. tud. távirata.) A czári pár 10 órakor délelőtt a remetaphi pályaudvarba érkezett, hol százezrekre menő közönség viharos örömrivalgással fogadta. Faure, elnök Versailles-tól kísérte a czári párt. Párisban az erődök körül a nép áttörte a kordonokat; a czár kocsiját körülvették, aki tengernyi nép örömrivalgása közepette haladt Páris utcáin.

Páris, okt. 6. (Saját tud. táv.) A czári pár tizenöt diszhintóval a legmagasabb méltóságokkal vonult be; első hintón czár a czárnéval ült, szemben Faure elnök. A fák tömve hurrázókkal; többen leestek. Az itteni orosz nagykövetségi palota előtt, hol a czári pár szállásolva van, az óvációk legnagyobb szerűek voltak. A czár meghatva megköszönte Faure elnöknek a fényes fogadtatást. Délután fogadták Faure elnök feleségét s leányát; azután az orosz templomba mentek; utközben az istrángok össze gabalyodtak; a kocsi oldalt huzódott; lehajló faágak a czárné arcát surolták, a messzebb állók megijedtek, de semmi baj sem történt.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴⁵ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ²² d. u., 11 ³³ és 4 éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ⁴² d. u., 1 ⁴ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyv. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁶ éjjel.	Kolozsvár felé gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8. reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁰⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felé vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felé vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ¹³ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁵⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felé vegyesvonat 8 ²⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felé vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e., személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

KÖZGAZDASÁG.

Amilyen a vetés, olyan az aratás.

Maholnap véget ér Magyarország 1896. évi selyemtermelésének végső leszámolója, a mikor apróra kimutatja az Országos selyemtenyésztési hivatal, hogy melyik vidék, melyik megye, melyik község, melyik lakója minő sikerrel végezte a termelést.

Ez az apróságokra kiterjedő kimutatás csak 1897. június táján kerül közzé. Legyen szabad megelőzni a nyilvánosságra kerülő adatokat már csak azért is, hogy a gramm peték, a beváltott kiló gubók és a kapott forintok mily arányban szerepelnek más-más termelőnél.

I. B.-Ujfalu.

Szabó Gy. segédjegyző 4 gramból 420 kl.-ért 3.76 frtot Pataky József aszt. 12 » 8.70 » 7.52 »

II. B.-Böszörmény.

Asztalos F. ref. tan. 50 gramból 18.90 kilóért 16.77 frtot

III. Cséffa.

Janza Gy.-né birt.-nő 10 gramból 14.85 kilóért 13.08 frtot

IV. Esztár.

Kéri S. földműves idegen fajból 1.10 kilóért —.99 frtot Mátéh József suszter 8 gramból 9.70 » 8.73 » Cs. Nagy A. földm. 16 » 22.— » 19.08 » Varga Sándor » 10 » —.30 » —.27 » Halász Imre » 24 » 15.— » 12.64 »

V. Gáborján.

Neszi Félix gépész 20 gramból 22.— kilóért 19.08 frtot Töcsér János földm. 16 » 5.90 » 4.27 »

VI. M.-Gyán.

Özv. Oláh M.-né föld. id. fajból 20 — kilóért 16.15 frtot

VII. M.-Keresztes.

Balla Lajos földm.	12	gramból	11:90	kilóért	10:55	frtot
Eszenyi K. ref. tan.	12		8:10		2:79	
Pál Lajos földműves	8		7:50		5:79	
Özv. Pető L.-né	12		11:20		10:08	
Rusz Miklósné	8		8:80		7:36	
Szigethy E. ev. r. l.	16		8:20		6:98	
Varga Lajos földm.	16		17:—		14:74	
Zachariás S. orvos	12		8:50		7:65	

VIII. Bors.

Szücs S. ev. ref. lelk.	8	gramból	10:20	kilóért	9:10	frtot
-------------------------	---	---------	-------	---------	------	-------

IX. Körös-Tarján.

Paul P. g. k. tanító,	20	gramból	14:30	kilóért	12:23	frtot
idegen fajtól						
Vajda J. g. k. lelk.,	20	gramból	16:10	kilóért	13:20	frtot
idegen fajtól						

X. Mező-Telegd.

Gold J. gyár igazg.	20	gramból	6:30	kilóért	4:95	frtot
---------------------	----	---------	------	---------	------	-------

XI. Nagy-Léta.

Mann Traján g. k. t.	10	gramból	10:70	kilóért	9:55	frtot
----------------------	----	---------	-------	---------	------	-------

XII. Pusztá-Told.

Puskár Géza tanuló	4(?)	gramból	11:40	kilóért	9:78	frtot
--------------------	------	---------	-------	---------	------	-------

XIII. Henczida.

Antal S. földm. idegen fajtól	—	30	kilóért	—	27	frtot
Adány S. földm.	4	gramból	2:40		2:16	
Horváth Lajos tan.	—	—	30		—	27
Kántor K. s.-jegyző	4		8:—		7:12	
Papp F.-né földm.	4		4:80		4:16	
Somogyi S.	4		6:70		5:87	
B. Szabó S.	4		5:10		4:59	
Szelle L. asztalos	4		5:50		4:95	
H. Szabó S. tanuló	—	—	0:30		—	54
Tirnesi S. földm.	8		6:10		5:49	

XIV. Papfalva.

Tamás László lelkész id. fajtól	24	60	kilóért	19:10	frtot
---------------------------------	----	----	---------	-------	-------

XV. Szombatság.

Ghéczy Anna k. a.	6	gramból	6:40	kilóért	5:76	frtot
Kiss Tivadar tanító	60		19:40		15:21	
Vertán Zoltán földb.	40		61:—		53:29	

XVI. Nagyvárad.

Arendáczy Gy. a. t.	4	gramból	0:90	kilóért	0:63	frtot
Báss János tanuló	20		14:80		11:64	
Braun Israel tanuló	4		2:20		1:66	
Bige Ernő tanuló	8		11:30		9:79	
Özv. Bilinsky Péterné	8		14:60		13:14	
Balog E. tanuló	4		1:—		0:74	
Barna Géza tanuló	4		2:20		1:74	
Bondor M. tanuló	4		0:60		0:46	
Cser József tanuló	4		1:10		0:99	
Cziáky S. tanuló	4		0:90		0:64	
Dernyei Imre tanuló	4		5:90		5:30	
Décsy Károly ácsm.	16		15:10		13:19	
Elek József tanuló	4		2:60		2:34	
Fisch Gyula tanuló	4		0:50		0:37	
Jurka Ferencz ácsm.	12		2:60		2:34	
Fülöp Jenő tanuló	8		0:20		0:18	
Gombay J. tanuló	16		5:50		4:87	
Gruber Dezső tanuló	4		4:90		4:25	
Grünbaum S. tanuló	4		0:50		0:37	
Grósz Ferencz tanuló	4		0:20		0:18	
Grünbaum K. tanuló	4		0:70		0:63	
Heringh S. vincz.-je	20		10:70		8:99	
Hajdu Károly tanuló	4		1:—		0:66	
Hegedüs K.-né mag.	4		1:20		1:98	
Hann Kálmán tanuló	4		1:20		1:08	
Hem János	4		1:50		1:19	
Heinrich Tódor	12		8:30		6:98	
Hoffmann Mór	4		1:30		1:17	
Jablonszky E.	4		0:30		0:27	
Jassik István	4		1:50		0:15	
Kiss Ferencz cipész	20		11:80		9:97	
Keledy Jenő tanuló	4		3:30		2:97	
Kónyai Pál	12		7:80		7:02	
Kiss Lajos cipész	8		5:80		4:98	
Kovács Béla tanuló	4		0:40		0:36	
Kertész M.	4		1:60		1:18	
Kiss Aurél	4		1:10		0:91	
Kohn Fáni	2		1:10		0:83	
Klein Mózes	4		4:10		3:53	
Kovács István	8		0:80		értéktelen	
Kóti Ilona	idegen		0:20		0:18	
Kónyai Irma	8		12:—		10:80	
Kernács Feri	—		0:20		0:18	
Lévay S. ligeti ör	40		38:80		32:28	
Mike Zs. tanuló	4		6:85		6:08	

Molnár Sándor napszámos	2	gramból	2	kilóért	1:80	frtot
Marx Ferencz tanuló	4		7:10		6:23	
Özv. Misuray Jánosné	8		3:30		2:41	
Markovics Oszkár tanuló	4		2:20		1:74	
Meskó Kálmán tanuló	4		2:40		2:07	
Magyary László adószedő	4		1:00		0:66	
Markovics L. szobafestő	8		5:30		3:96	
Mertz József tanuló	—		0:19		0:09	
Nagy Lajos kőműves	8		5:00		4:34	
Nagy Lajos tanuló	4		1:90		1:53	
Peiser Edvin tanuló	4		1:90		1:63	
Porcsalmi Zoltán tan.	8		4:00		3:34	
Pap György csizmadia	8		3:40		1:10	
Paksy Victor tanuló	4		1:70		1:29	
Páhn János tanuló	4		0:60		0:54	
Poretonek Gy. nyomd. tan.	—		0:20		0:18	
Rácz Ilonka k. a.	4		4:20		3:78	
Ritter Dezső tanuló	4		1:—		0:82	
Roxin Sándor tanuló	8		2:20		1:82	
Román Piroska varró idegen faj	—		0:90		0:81	
Rátkay István tanuló	4	gramból	4:—		3:52	
ifj. Rátkay József tanuló	4		4:—		3:34	
Rátkay László tanuló	4	3	1:30		1:17	
Rosenvasser Ignác tan.	8		5:20		3:91	
Róth Mátyas szabó segéd	8		2:20		1:62	
Szablóczky Gusztáv örm.	16		24:30		21:63	
Szántó Sándor honv. sz.	24		25:20		21:04	
Szücs Béla tanuló	4		3:60		3:08	
Szász József hon. örm.	24		13:40		11:42	
Simonka J. tan. ideg. faj	—		0:60		0:54	
Staffel Juliska	8		3:60		2:52	
Szántay István lakatos	—		4:30		3:87	
Sztringó János tanuló	8		7:80		7:02	
Szabó Ernő tanuló	20		9:4		6:06	
Spiczter Izidor keresk.	28		3:10		2:23	
Sztanyik J. szőlőtelepes	8		12:50		10:61	
Stern Leó tanuló	4		1:15		0:83	
Sarkadi Adolfné	4		3:20		2:88	
Steiner Ervin tanuló	4		1:40		1:24	
Schwarz Ármin könyvv.	10		1:20		0:92	
Tokaji Agnes varró ideg. fajb.	—		1:50		1:—	
Tinsmid Gyula tanuló	4		0:70		0:55	
Tóth Béla tanuló ideg. fajtól	—		0:40		0:30	
Tébay János tanuló	4		1:70		1:13	
Takács László mérnök	12		7:90		6:95	
Weisz Nánán kereskedő	4		1:20		1:08	
Veres Sándor földműves	4		4:20		3:74	
Wolf Dávid tanuló	4		0:70		0:39	
Zathureczky G. tanuló	8		3:20		2:56	

XVII. Oláh Szt. Miklós.

Golya János jegyző idegen fajtól	7:30		5:45		5	
----------------------------------	------	--	------	--	---	--

Ez adatokban feltűnő először a gramok utáni eredmény. Ennek oka egyfelől a gyakorlatlanság, másfelől a tanulók elfoglaltsága, harmadsorban és főleg azon körülmény, hogy a termelők nagy része nem rendelkezvén eperfával, azok levelének szedés jogát épen a 4-ik vedlés után vonták meg egyes termelőkől. Jött egyszer reánk egy hideg eső. A termelők nagy része nedves levéllel etetett s ennek folytán a hernyók nagy része a bekötés előtt eldöglött.

A termelők néhányában is van egy kis hiba. Vérmes reményvel, nemes fellelküléssel sok munkát vállaltak, s épen a termés vége felé fáradtak bele, idegen kézre bízva a tovább termelést, figyelmen kívül hagyva irányt mutató bátorító szavunkat.

Mind e mellett kilencz métermázs a gubót adott az első évben Nagyvárad és Biharmegye selyemtermelése, melyet pártalanak azért nevez az országos hivatal feje, hogy uri családok, előkelő egyének oly nagy számmal vállalkoztak a tenyésztésre, mely Bezerey Pál ur 15 éves praxisában is ritkaság.

Talán elég illetékes vagyok arra, hogy e vállalkozásnak okát adjam. — Nem volt az kapzsiság! Nem volt abban haszonlesés! Hanem a kibben fellángolt a nemes vágy, hogy a hozzájok is bejáró szegény népnek példát adjanak: azok önként, szívesen vették fel a munkát, hogy a selyemtermelés meghonosítását is előmozdítsák.

Tudom én, hogy senki sem kapta meg, az első terhes év megérdemelt jutalmát. Inasestendőt töltöttünk valamennyien. Így kezdette meg azt Torontálmegye népe is, mégis 3 millió forintot keresett belőle 15 év alatt.

A jövő Isten kezében van. A további eredményt, az utánunk következő nemzedék ügyesretete, kitartása fogja hatványozni vagy csökkenteni.

Egy év van mögöttünk csak s máris beváltó állomást, saját keserves munkák tapasztalatát és százezerszedéscsemetét adunk át, az utánunk, velünk, vagy mellettünk haladó s előre törekvő nemzedéknek.

A kereskedelmi és iparkamara ajándéka, egy-egy kicsi jutalmat nyújt a termelők néhányának. Tölem pedig, midőn nevüket az idők homokjába felirtam; fogadják el nemes fellángolásukért hálás köszönetemet. Isten nevében menjünk tovább!

Rátkay József.

Terménytőzsde.

Budapest, október 6.

B u z a tavaszra, bácskai	7.36
» tavaszra, északi	7.38
» szeptember-októberre, bácskai	7.56
» szept.-okt.-re északi	7.58
R o z s tavaszra bácskai	6.48
Rozs tavaszra, északi	6.50
T e n g e r i, junius-juliusra, bácskai	4.04
» jun.-jul.-ra, északi	0.00
R e p c z e augusztus-szeptemberre, bácskai	00.00
» aug.-szept.re, északi	00.00

Bécs, október 6.

B u z a tiszai	7.35—7.55
» bányási	7.15—7.65
» bácskai	0.00—0.00
» szokványúru őszre	6.85—6.65
B u z a szokványúru tavaszra	7.34—7.90
R o z s tiszavidéki	0.00—0.00
» szokványúru őszre	0.00—0.00
» szokványúru tavaszra	0.00—0.00
T e n g e r i magyar	4.00—4.50
Z a b, magyar kereskedelmi	5.00—5.09

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1896. okt. 6-án.

Magyar aranyárjádék 4%	122.90
Magyar koronajárjádék	99.20
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	155.25
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	138.—
Oszták járadék papírban	101.25
Oszták járadék ezüstben	101.25
Oszták járadék aranyban	122.75
Oszták korona járadék	101.—
1860. oszták államsorsjegyek	144.50
Oszták magyar bankrészvény	947.—
Magyar hitelbank részvény	401.—
Oszták hitelintézeti részvény	368.—
Oszták-magyar államvasúti részvény	863.25
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.51
Német birodalmi márka	58.75
London vista	119.70
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.75

Felelős szerkesztő: CSIPPÉK FERENCZ.

Szőlőbirtokosok

figyelmébe!

Alólirott a nagyváradai szőlőtelepemen az idén is nagyobb mennyiségű

szőlő fásajtásokat

csináltattam — és ajánlom a gyökeres ripariába ojtott, válogatott és tökéletesen összeforrott Erdei, Ezerjő, Fehérmézes, Juhfark, Olasz rizling, Balaton, Kadarka és Oporto fajoknak

ezért 105 frtért, százát 12 frtért

október vége felé átadással.

Megrendeléseket az érték egyharmada melléklésével egyenesen hozzám czimezni kérem.

JANKY JÓZSEF.

204 5—10

FREYBERGER ALBERT

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.

Figyelemre méltó újdonságok az őszi s téli idényre.

DIVAT OSZTÁLY:

Blousok a legutolsó divat szerint:

Valentine legjobb mosó	1.90—2.20 frtig.
Flanel blousok	2.50—3.50 frtig.
Flanel ingek (ujdonság)	3.50—6.— frtig.
Szövet blousok elegáns kivitelben	3.50—6.50 frtig.
Bársony blousok	2.80—15.— frtig.

Selyem blous különlegességek.

K é s z r e g g e l i c o s t ü m o k

5.50—8. frtig elegáns kivitelben.

Gyermek ruhák finom posztóból 1.80—4.80 frtig. — Gyermek felöltők 2.80—6 frtig.

Gyermek **fejkötők, sapkák, harisnyák, meleg alsó ruhák** minden árban **kalapok és ruha diszekben folytonos újdonságok.**

Különös figyelmében ajánlom a tisztelt vevő közönségnek

kézimunka raktáram,

mely fölülmul minden nagyobb város kereskedéseit e czikkekbén; azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy az eddiginél

—≡≡≡ 50 százalékkal olcsóbban ≡≡≡—

árusíthatom raktáromon levő **kézimunkákat** és **hozzávaló anyagokat.**

Azon reményben, hogy a tisztelt vevő közönség nem fogja elmulasztani megtekinteni, a még eddig nem létezett **kézimunka** újdonságokat.

kiváló tisztelettel

FREYBERGER ALBERT,

kézimunka, rövidáru és gyermek-ruha nagy raktára

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.